

Непознатата Богдана Дочова The Unknown Bogdana Dochova

Владимир Димитров¹

Нов български университет

Vladimir Dimitrov

New Bulgarian University

Абстракт: Настоящото изследване има за цел да възстанови и обобщи известните факти за творческия и обществен път на Богдана К. Дочова – българска художничка, писателка и общественичка, чието име до голяма степен е изчезнало от културната памет на страната. Въз основа на архивни материали, публикации в периодичния печат и сведения от художествени институции, изследването проследява участието ѝ в общи и самостоятелни изложби, приноса ѝ към изобразителното и приложното изкуство и активната ѝ дейност като член на Съюза на българските писателки. Статията подчертава необходимостта от системно проучване, документиране и популяризиране на разпръснатото ѝ художествено наследство.

Ключови думи: българско изкуство, жени творци, художествени изложби, културна памет, Ловеч

Abstract: The present study aims to reconstruct and summarise the known facts about the creative and public life of Bogdana K. Docheva – a Bulgarian artist, writer, and public figure whose name has largely faded from the country's cultural memory. Based on archival materials, publications in the periodical press, and information from art institutions, the research traces her participation in group and solo exhibitions, her contribution to the fine and applied arts, and her active work as a member of the Union of Bulgarian Women Writers. The article emphasises the need for systematic research, documentation, and promotion of her dispersed artistic legacy.

Keywords: Bulgarian art, women artists, art exhibitions, cultural memory, Lovech

През лятото на 2024 г. в ръцете ми попадна стара книга със заглавие *Под сянката на пиниите*, чието автор е Богдана Дочова² (Dochova 1928). На пръв поглед заглавието обещавахе пътуване към далечни места, но за мен то се превърна и в своеобразен път към опознаването на една интересна личност. Не бях срещал фамилията Дочова нито в литературните, нито в художествените изследвания – професионалното любопитство ме подтикна да потърся повече сведения за нея. Оказа се, че наличната информация е оскъдна и фрагментарна. Все пак достигнах до сведения, от

¹ Vladimir Dimitrov, PhD, is an Assistant Professor at New Bulgarian University. His main research interests are directed in the realm of Bulgarian Revival Art, Iconography and Preservation of Cultural Heritage. Member of the Bulgarian National Committee at the International Council of Monuments and Sites (ICOMOS) and the International Association of Art Critics (AICA). He gives lectures on Art History, Art and Culture of the Revival, Art of the Italian Renaissance, Iconography and Cultural Heritage.

E-mail: vladimirdim@gmail.com

² Фамилното име се среща и като Дочова, и като Дочева. По-нагоду в текста изяснявам въпроса с различното изписване на името.

които разбрах, че Богдана Дочова е била не само писател³, но също така музикант и художник. Последното не беше изненада – илюстрациите в *Под сянката на пиниите* носят финес, прецизност и наблюдателност, които свидетелстват за професионална подготовка. По-късно попаднах на нейна живописна творба, останах впечатлен от майсторството, вниманието към детайла и деликатното ѝ чувство за цвят. Любопитството ми се усили и покрай една символична дата. През 2025 г. се навършва век от поклонническото ѝ пътуване до Вечния град – Рим, осъществено през юбилейната 1925 г., когато католическият свят отбелязва Светата година. Това пътуване, описано подробно в *Под сянката на пиниите*, е не само лична духовна хроника, но и ценен документ за културния обмен и българите, опознаващи чужбина в първата половина на ХХ век. Настоящият текст е плод на изследването, което за мен започна с един случайно намерен том. Целта ми не е да обхвана всички аспекти на темата, а напротив – да поставя началото. Чрез обобщаването на наличните сведения за Богдана К. Дочова (или Дочева) и представянето им пред научната общност се надявам да стимулирам по-задълбочено проучване на живота и творчеството ѝ, както и на мястото ѝ в културната история на България.

Какво се знае за Богдана Косто Дочова/Дочева?

През 2013 г. Иван Лалев издава своята книга *Бележити ловчалии*, където откриваме кратка статия за Б. Дочева (Lalev 2013: 68-69). От текста става ясно, че тя е родена и израснала в Пловдив, без да е известна точната година на нейното раждане. Завършва средно образование в родния си град. Следва музика и изобразително изкуство в Германия и Франция. Работи основно в сферата на живописата, като темата за цветовете заема централно място в творчеството ѝ. Има седем самостоятелни изложби – в Ловеч, София и Каиро (Египет)⁴. Съпруга е на ловчанлията Косто Дочев и поради това творческият ѝ път преминава в Ловеч, където участва активно в обществения и културен живот на града. Председател е на Ловчанското женско гружество *Благодетел*⁵. Сътрудничка е на вестник *Стремление* и автор на книгите *Под сянката на пиниите* (1928), *Сказание за княз Борис и цар Симеон, Останалите 1877/1978* (1928), *Стара Загора, Шипка, Шейново* (1935). Умира на 2 февруари 1943 г. в Ловеч (Lalev 2013: 68-69).

Тази информация е повторена в *Уикипедия*, както и в каталога от изложбата *Жените художници. Нови хоризонти между двете световни войни* е представена в Софийска градска художествена галерия през 2022 г. Авторката на статията за Б. Дочева/Дочова – Рамона Димова, обръща специално

³ Творчеството ѝ като писателка ще бъде обект на друго изследване.

⁴ Проф. Назърска, която е проучвала връзките с Близкия изток, не е открила сведения, които да потвърдят, че е имала изложба в египетската столица.

⁵ Сведението, че е била председател на гружество *Благодетел*, не се потвърждава от никакъв архивен документ.

Внимание на факта, че повечето сведения в текста на Иван Лалев не са потвърдени и не се доказват от други източници (Ditova 2023: 324-325). Името на Богдана Дочова можем да срещнем и в изследване на Антоанета Балчева, където не се дават биографични данни за нея – вниманието на авторката е съсредоточено върху фрагмент от книгата *Под сянката на пианите* (Balcheva 2024).

Текстът на Иван Лалев е основен източник и на сведения за съпруга на художничката – Косто Илиичев Дочов/Дочев, роден на 1 януари 1873 г. в Ловеч. Той завършва дивизионна учебна команда с чин подпоручик и участва като офицер в Балканската, Междусъюзническата и Първата световна война, като достига чин капитан. Служи в Седемнадесети пехотен Доростолски полк. В периода 1905–1908 г. е кмет на град Ловеч и е първият управник на града с висше образование. До 1910 г. е общински съветник⁶, а след демобилизацията от войната е председател на читалищното настоятелство и деятел на местния клон на гружество *Червен кръст*. Има принос за строежа на детската ученическа колония в местността *Пролоза*. През 1940 г. е награден с почетния знак на гружество *Червен кръст*. Дългогодишен управител е на Акционерно-спестовното гружество, по-късно Ловешка търговска акционерна банка. Убит е след Деветосептемврийския преврат през 1944 г. (Lalev 2013: 68).

Името на Косто Илиичев Дочов/Дочев се среща и в различни документи на Акционерно-спестителното гружество гр. Ловеч и в документи, свързани със завещанието на Мариука и Маринчо Караконову⁷ (Entsiklopediya Daritelstvoto). Статия, публикувана във вестник *Фактор – Ловеч*, е в основата на редица по-късни публикации. От този текст с автори Николай Богданов и Величко Неделчев (Bogdanov; Nedelchev 2004) научаваме, че Дочова е художник, писател, пианист и журналист. Автор е на още две книги, за които до момента няма никакви сведения. От текста във вестника става ясно и, че Дочова е правила редовно литературни вечери с изнасяне на сказки в салона на читалище *Наука*. Сказките били с различна тематика – живопис, музика и най-вече опазване на старините не само в Ловеч, но и по света. Авторите на статията обръщат специално внимание на факта, че нейните концерти не са отразени нито веднъж дори от ловешката преса. Скулптура е правила през лятото до ранна есен под асмата в семейния дом – бюстове на възрастни, но повече на деца. За всяка изложба е създавала нови творби, които, ако останели непродадени, унищожавала. Рисувала е предимно цветя и по-рядко пейзажи. Авторите на статията дават по-подробни сведения за нейните изложби. Уточняват, че две от изложбите са в Ловеч, а четири в София, както и факта, че в пресата и в средите на

⁶ Според сайта на община Ловеч той е бил общински съветник до 1912 г.

⁷ Маринчо Караконов учредява фонд в памет на починалата му съпруга Мариука: Фонд 1 – за училищата в Ловеч; Фонд 2 – за градската община; Фонд 3 – за построяване на техническо училище в Ловеч. Днес училището носи името *Мариука и Маринчо Караконови*.

художниците наричат Богдана „майстор на цветоята“. Като общественичка Дочова прави гарение от книги за завършващите гимназисти. През октомври 1926 г. дарява 1000 лв. на дружество *Благодетел* в памет на починалата си майка. Като журналист Богдана е писала за вестниците *Народен глас* и *Стремление*. Умира на 1 февруари 1944 година⁸. Къщата на Дочови е била на главната улица *Търговска* в Ловеч. След отнемането ѝ е превърната в родилен дом, кръвен център, а по-късно е съборена, за да бъде разширена пощата. Семейство Дочеви нямат деца (Vogdanov; Nedelchev 2004).

През 2024 г., когато името на Богдана Дочова вече ми бе познато и бях започнал да работя по темата, излезе от печат книга на дългогодишната ловешка учителка Мирослава Метева (Meteva 2024). Текстът ѝ очевидно се базира на горната статия, но се допълва с нови сведения, а други са описани в художествен стил. Метева допълва биографията на Богдана Дочова с нейната рождена дата – 16 декември 1879 г.⁹, с имената на нейните родители – Елена и Иван Фехчиеви¹⁰. Авторката пише, че „източниците твърдят“ (без да ги цитира), че Дочова е учила във Франция и Германия. Посочени са седем самостоятелни изложби – две в Ловеч, четири в София и една в Каиро, Египет. От статията на Метева научаваме, че генерал Пьотр Паренсов (1843–1914) е гостувал в дома на Дочови в рамките на честването на 30-тата годишнина от Освобождението през 1908 г., когато К. Дочев е кмет на Ловеч (Meteva 2024: 131-137).

Мирослава Метева дава и допълнителни сведения за рога на Косто Дочев. Родоначалник на фамилията е Дочо Маринов, заможен гражданин на Ловеч, член на Старейшинския съвет, убит от турците. Бил е терзия и е шiel кафтани за турското население на града. Неговият син Илиicho е бащата на Косто. Според Метева „терзи Дочо Маринов е преселник от Терзийско“. Последната информация оставам без коментар, но тя ме кара да подлагам на съмнение всичко написано. Въпреки резервите, с които трябва да бъде приет, текстът на учителката от Ловеч разкрива много важен факт – моминското име на Богдана К. Дочова – Фехчиева (Meteva 2024: 131-137).

Коя е Богдана Фесчиева?¹¹

Богдана Фесчиева е родена на 18 декември 1879 г.¹² в Пловдив. Завършва Пловдивската девическа гимназия (1896) (Yubileen sbornik 1934: 123). Учи в

⁸ Това е точната дата и година на смъртта на Богдана Дочева; тя се различава от съобщената от Иван Лалев и се потвърждава от архивни източници, свързани с покана за погребението и панихидата за четиридесет дни от смъртта.

⁹ Тази дата ще бъде коригирана по-надолу в текста.

¹⁰ Правилното изписване на фамилията е Фесчиеви.

¹¹ Тук е мястото да отбележа, че редица данни за Богдана Фесчиева и нейната сестра ми бяха предоставени от проф. Жоржета Назърска, на която дължа огромна благодарност. Без нейната помощ нямаше да мога да напиша този текст.

¹² При Мирослава Метева е посочена неправилна дата – 16 декември.

Държавното рисувално училище (1896–1900) – първи випуск, но не го завършва (Dimitrova; Vassilev 1993: 64). Била е квартирантка у сем. Белчеви. Мария Белчева е майка на Елисавета Багряна, приятелка на Богдана от Пловдив и нейна хазайка в София (Dimitrova; Vassilev 1993: 64). По-голямата сестра на Богдана Фесчиева е г-р Домна Фесчиева-Мутанова (рогена в Пловдив на 23 април 1876 и починала на неизвестна дата) е зъболекарка, завършила Пловдивската девическа гимназия и учила в Държавното рисувално училище (1896–1900) (Dimitrova; Vassilev 1993: 64). Стипендиантка е по стоматология в Киев (завършва 1904) (Tanchev 2013: 108); практикуваща зъболекарка в София с кабинет на бул. *Витоша* № 9 от 1904 г., и в Перник през 1924 г. (Bosnev; Sharkov; Maslinkova 2010: 18, 53); основателка на Българския зъболекарски съюз (1905); омъжена за офицера Иван Мутанов от Цариброд до смъртта му (1911); майка на едно дете. Не разполагаме с точна информация защо двете сестри са прекъснали обучението си в Рисувалното училище. Ако за по-голямата е ясно, че е замисляла да учи дентална медицина в Киев, то е възможно по-малката, Богдана, да е прекъснала, за да учи във Франция и/или Германия, каквито непотвърдени сведения има, или защото се е омъжила. Няма точна информация кога е свързала живота си с ловчанлията Косто Дочов. С моминското си име Богдана Фесчиева се появява в каталог към изложбата *Въздигане. Първият випуск*, открита на 14 септември 2022 г. в Софийска градска художествена галерия (Dimova 2023: 324-325).

Дочови или Дочеви?¹³

В живописните си творби Богдана се подписва като Дочова. Първите ѝ две книги *Под сянката на пиниите* и *Сказание за княз Борис и цар Симеон* се появяват отново с фамилията Дочова. В писмо от 1931 г., както и в статия от 1939 г. тя също се подписва като Дочова. В третата книга издадена през 1935 името ѝ вече е Дочева, така се среща изписано и в различни текстове, най-вече след 1934 г. Защо се получава това разминаване? На въпроса за различното изписване на фамилното име на художничката бих искал да обърна специално внимание, тъй като смятам, че разяснението е необходимо, с цел постигне разпознаваемост на авторката и по-лесно намиране на сведения за творчеството ѝ тогава, когато се използват съвременните електронни бази данни или класическите библиотечни каталози. Историята на установяването на нормативен български правопис е дълга и интересна. Книжовни школи с различни възгледи да се конкурирали на общественото поле десетилетия наред. Съществуващите изследвания по темата се съсредоточават върху по-обща въпроси, докато прецизирането на личните и фамилните имена остава на заден план, въпреки че и те, като всяка друга дума, са били подчинени на фонетичните закони. Във фамилията на Богдана като омъжена жена има звук „Ч“. Това определя колебанието между Дочова и Дочева. В съвременния български език, както знаем

¹³ Благодаря на Бойка Бъчварова за помощта с историческата езиковедската справка.

от школските граматика, няма меки (палатални) съответници на фонемите Ч, ДЖ, Ж, Ш. Тези съгласни звукове са били изконно меки. Мекостта на другите палатални съгласни се отбелязва с писане на буквите Я, Ю и ер-малък – като в Ботъо, Кольо и пр. Унифицирането на правописа е по линия на Министерството на просвещението и поради това е било силно препоръчително в учебна, академична и най-много – в законотворческа среда, но не и във всекидневието на хората. Вероятно авторката е подписвала картините си с фамилното име Дочова, приемайки за законен начина на изписване на фамилията на съпруга ѝ. А разликата при книгите, издавани в София в различни години (две през 1928 г. с изписване Дочова и една през 1935 с изписване Дочева) сигурно се дължи на отношението на издатели и редактори към динамиката на правописните промени – наредби „за езика“ в историята ни след Освобождението има много, но често образованите хора имат свои аргументи, поради които не спазват някои от предписанията. Правописните правила не са закон, чието нарушаване води до санкции, те са препоръчителни, социално престижни и т. н., но negliжирането им няма сериозни последици.

Ще илюстрирам гореказаното със следния пример. В списанието на Софийската митрополия *Народен страж* през 1929 г., Богдана Дочева има кратък разказ *Старият клисар*, част от непубликуваната още книга *Останалите* (Naroden straj 1929: 4-5). Фамилията е изписана с „Е“. В същия брой на *Народен страж* има и кратко съобщение от редакцията, което гласи „Редакцията напомня на своите сътрудници да пишат статиите си **по новия правопис** [подг. мое] и четливо“ (Naroden straj 1929; 12). Както и Богдана К. Дочева да се е подписвала, така и редакторите са спазвали препоръките на Министерството на просвещението и са поправяли името в официалните издания.

Художественото наследство на Богдана Дочева

Както стана ясно, Богдана Дочева е участвала в общи художествени изложби през 1927, 1936 и 1937 г. и има няколко самостоятелни изложби. В своя текст за Богдана К. Дочева Рамона Димова отбелязва, че нейната пета самостоятелна изложба в София е през 1940 г. (Dimova 2023: 325), но вестниците *Дневник* от 14 октомври 1939 г. и *Кооперативна България* от 15 октомври 1939 г. споменават нейната шеста самостоятелна изложба през 1939 г. От статията на П. Тихолов в *Дневник* научаваме, че в експозицията в галерия *Аксаков* са представени петдесет и две платна на известната ни художничка на цветя. За първи път в тази изложба Богдана К. Дочева показва и малка пластика – гва бюста, няколко композиции, както и произведения на приложните изкуства – параван и везани възглавници. От същия текст разбираме, че петата ѝ изложба е била през 1938 г., а П. Тихолов отбелязва значителния напредък на художничката за „тази една година“ (Tiholov 1938). Статията в *Кооперативна България* е анонимна, подписана от „Посетител“, като стилово се доближава до излязлата един ден по-рано

статия в *Дневник*. Посетителят споделя, че гвата бюста са „съвършени по изпълнение и прилика“, а „скулптурата ни завладява с истинността и правилността на формата и добре замислените композиции“. Посочени са и имената на някои пластики: *Тежко бреме*, *Речният тигър*, *Неприязн за едно левче*, а *Почивка* е правена по карикатура на Александър Добринов. Научаваме повече и за паравана, който е квалифициран като „великолепен“ и е декориран с лозница (Анопутоус 1929).

До момента не съм попадал на публикации и отзиви за други нейни изложби, но целта на този текст е да обобщи известното и то да послужи като основа за бъдещи изследвания и допълнения. Богдана К. Дочева умира на 1 февруари 1944 г. Съобщение за скоропостижната ѝ кончина е публикувано в брой 21 на вестник *Стремление* (Stremlenie 1944a). В брой 25 на същия вестник опечаленият ѝ съпруг кани на 11 март сродници, приятели и познати на литургия по повод четиридесет дни от смъртта на именитата художничка (Stremlenie 1944c). Особено интересно е писмото, изпратено на вдовеца от секретарката на Съюза на българските писателки Рада Големанова и публикувано в брой 23 на същият вестник. Писмото гласи: „Покрусени от смъртта на нашата много добра и гейна членка на Съюза на българските писателки, бързаме да изкажем нашите най-искрени съболезнования за тежката загуба, която Вие претърпяхте в нейно лице. Нейното творчество с перо и четка никога няма да умре. Особено нейните живи на платното цветя ще останат вечно свежи. Утешавайте се и вие с онава, що остави край Вас. Бъдете горди, че имахте за гругарка в живота Богдана Дочева. Съюзът съжалява, че тя си отиде в смутно време, когато членовете ни са разпръснати като пилци от терористичното нападение над столицата, та не може да ѝ отдаде заслуженото след кончината ѝ. Обаче Съюзът няма да пропусне случай да увековечи нейната памет. Мир на праха ѝ“ (Stremlenie 1944b)¹⁴.

Забвението съпътства Дочева в последните дни на живота ѝ. Тя умира само няколко дни след най-голямата бомбардировка на София от 10 януари 1944 г. Освен близките ѝ от Ловеч малко вероятно е някой груг да е успял да пътува за нейното опело, камо ли да организира четене, изложба или концерт в нейна памет – събития, които тя често е инициирала и в които е участвала. Съпругът ѝ посреща деветия месец (традиционно отбелязван с панихида) от кончината ѝ като затворник. Малко след като се навършва година от смъртта ѝ, той също умира. Сложните политически условия бързо заличават спомена за семейство Косто и Богдана Дочеви.

Съюзът на българските писателки едва оцелява в следващите години и най-вероятно последната му грижа е била да увековечава паметта на уважаваната ловешка общественичка. Местонахождението на гроба на съпруга ѝ не е било известно никога, но няма следи и от гроба на самата

¹⁴ Сведения, че тя е дописен член на Съюза от 1935/36 г. ЦДА, ф. 264К, оп. 5, а.е. 102, л. 55, 56, 59, 66.

художничка. Днес нейното име е почти забравено, но, както е записано в писмото на Съюза на българските писателки: „създаденото с перо и четка никога няма да умре“. В Държавния архив в Ловеч се съхраняват документи, от които става ясно, че всичко от нейния дом е предадено в художествената сбирка на читалище *Наука*, а по-късно – в художествена галерия *Теофан Соколов*. Друга част от нейното художествено наследство е била разпродадена. Като се има предвид това, както и картините и пластиците, продадени или подарени преди смъртта ѝ, става ясно, че Дочова има значително по обем художествено наследство, което заслужава да бъде издирено, проучено и представено на обществеността.

1. Богдана Дочова. Авторка на големия научен труд *Под сянката на пиниите*. Илюстрацията е предоставена от проф. Жоржета Назърска

Bogdana Dochova. Author of the major scientific work *Under the Shadow of the Pine Trees*. Source: The illustration was provided by Prof. Zhorzheta Nazarska

2. Косто Илиичев Дочов
Kosto Ilijchev Dochov

Source: <https://lovech-museum.bg/142-godini-ot-osvobodjenieto-na-lovech>

3. Погнис на Богдана Дочова. *Синчеи*. Частна колекция. Фотограф: Асен Ганев (гетайл)/ Signature of Bogdana Dochova. *Bluebell*. Privat collection. Photographer: Asen Ganev (detail)

4. Богдана Дочова. Синчеи. Частна колекция. Фотограф: Асен Ганев/ Bogdana Dochova. Bluebell. Privat collection. Photographer: Asen Ganev

Библиография

Извори

CSA, f. 1772K, inv. № 1, а. е. 1589; ЦДА, ф. 1772К, оп. 1, а. е. 1589. Петко Тихолов, „Шестата изложба на цветя от Б. Дочева“, „VI-тата художествена изложба на Богдана К. Дочева“ – съобщения, публикувани във в. „Кооперативна България“. 15 окт. 1939 [Petko Tiholov. „Shestata izlozhba na tsvetya ot B. Docheva“, „VI-tata hudozhestvena izlozhba na Bogdana K. Docheva“ – saobshteniya, publikuvani vav v. „Kooperativna Balcariya“. 15 okt. 1939.]

Литература

Valcheva (2024): Valcheva, Antoaneta. Щрихи от Загреб и Дубровник в творбите на Олга Чавова, Богдана Дочова и Вера Плочева. – В: Балкански паралели [Shtrihi ot Zagreb i Dubrovnik

v tvorbite na Olga Chavova, Bogdana Dochova i Vera Plocheva. – V: Balkanski paraleli,]. Sofia, 271-278.

Bogdanov; Nedelchev (2004): Bogdanov, Nikolai; Nedelchev, Velichko. Богдана Дочева – художничка, журналистка, общественичка. – Фактор – Ловеч. [Bogdana Docheva – hudozhnichka, zhurnalistka, obshchestvenichka. – Faktor – Lovech]. Lovech.

Bosnev; Sharkov; Maslinkova (2010): Bosnev, Ivan; Sharkov, Nikolai; Maslinkova, Jenia. Български зъболекарски съюз. 105 г. история. Алманах. [Balgarski zaboilekarski sayuz. 105 g. istoriya. Almanah]. Sofia.

Dimova (2023): Dimova, Ramona. Жените художници. Нови хоризонти между двете световни войни. Балчева-Божкова, Милена; Димова, Рамона, съст. [Zhenite hudozhnitsi. Novi horizonti mezhdru dvete svetovni voyni. Balcheva-Bozhkova, Milena; Dimova, Ramona, sast.]. Sofia.

Dimitrova; Vassilev (1993): Dimitrova, Blaga; Vassilev, Yordan. Младостта на Багряна и нейните спътници. [Mladostta na Bagryana i neynite spatnitsi]. Sofia.

Dochova (1928): Dochova, Bogdana. Пог сянката на пиниите. [Pod syankata na piniite]. Sofia.

Jubileen sbornik (1934): Юбилеен сборник по случай 50-годишнината на Пловдивската девическа гимназия. [Yubileen sbornik po sluchay 50-godininata na Plovdivskata devicheska gimnaziya]. Plovdiv.

Lalaev (2013): Lalev, Ivan. Бележити ловчалии [Belezhiti lovchalii]. Veliko Tarnovo.

Meteva (2024): Meteva, Miroslava. На дневна светлина. [Na dnevna svetlina]. Lovech.

Stremlenie (1944a): Стремление. Бр. 21, с. 2. [Stremlenie. Br. 21, s. 2.]. Lovech

Stremlenie (1944b): Стремление. Бр. 22, с. 2. [Stremlenie. Br. 22, s. 2.]. Lovech

Stremlenie (1944c): Стремление. Бр. 23, с. 2. [Stremlenie. Br. 23, s. 2.]. Lovech

Tanchev (2013): Tanchev, Ivan. Руският принос в подготовката на българска интелигенция с висше и професионално образование (1878-1912). Държавен архив Т. 105. [Ruskiyat prinos v podgotovkata na balgarska inteligentsiya s visshe i profesionalno obrazovanie (1878-1912). Darzhaven arhiv T. 105]. Sofia.

Интернет източници

Entsiklopediya Daritelstvoto (б.з.): Entsiklopediya Daritelstvoto. Available at: <https://daritelite.bg/mariyka-i-marincho-karakonovi-2/> [Accessed 30.06.2025].

Naroden straj (1929): Народен страж, кн. 7 [Naroden straj, kn. 7]. Sofia. Available at: <https://lovech-museum.bg/142-godini-ot-osvobojudenieto-na-lovech/> [Accessed 30.06.2025]

Summary

This article is dedicated to reconstructing the life and creative path of Bogdana K. Docheva – a Bulgarian painter, writer, and public figure whose name and contribution have gradually faded from the nation's active cultural memory. The study is based on a diverse corpus of sources: archival documents, publications in the periodical press from the first half of the 20th century, data from art institutions, as well as information from contemporary research on Bulgarian art. It traces her education – first in Plovdiv, and later at the State School of Drawing in Sofia, where she was part of the inaugural graduating class, though she did not complete her studies. The article presents hypotheses regarding the reasons for her discontinuation of formal art training, as well as details about her family background and the social environment in which she developed. Separate sections of the research examine her participation in group and solo exhibitions, the thematic focus of her work – landscapes, portraits, and still lifes with flowers – along with her ventures

into the applied arts. Special attention is devoted to her activities as a member of the Union of Bulgarian Women Writers, where she combined her artistic pursuits with literary work and civic engagement. The analysis also includes press reviews that testify to her position in the artistic life of the period.

The article emphasises the need for targeted and systematic efforts to locate surviving works, which are now scattered across various collections and often suffer from incomplete or missing attribution. By collecting, documenting, and promoting this dispersed heritage, a fuller and fairer understanding of Bogdana K. Docheva's contribution to Bulgarian culture in the first half of the 20th century can be restored.